

11-11-2019

USING INFORMATION OF HISTORY OF CHEMISTRY, EFFECTIVE FACTORS OF GETTING KNOWLEDGE OF STUDENTS

M. Nishonov

candidate of Fergana State University

Z. Holmirzayeva

teacher of chair of methodology exact and natural subjects

Follow this and additional works at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

Nishonov, M. and Holmirzayeva, Z. (2019) "USING INFORMATION OF HISTORY OF CHEMISTRY, EFFECTIVE FACTORS OF GETTING KNOWLEDGE OF STUDENTS," *Scientific Bulletin of Namangan State University*. Vol. 1 : Iss. 11 , Article 67.

Available at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu/vol1/iss11/67>

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Scientific Bulletin of Namangan State University by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact sh.erkinov@edu.uz.

USING INFORMATION OF HISTORY OF CHEMISTRY, EFFECTIVE FACTORS OF GETTING KNOWLEDGE OF STUDENTS

Cover Page Footnote

???????

Erratum

???????

ISSN:2181-0427

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2019 йил 11 сон

КИМЁ ТАРИХИ МАЪЛУМОТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ТАЛАБАЛАР БИЛИМ ОЛИШНИНГ СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК ОМИЛИ.

М.Нишонов ФДУ доценти

З. Холмирзаева Наманган вилоят ХТХҚТМОҲМ аниқ ва табиий фанлар методикаси кафедраси катта ўқитувчиси.

Аннотация: Мақолада олий ўқув юртларида кимё тарихи билан боғлиқ материаллардан фойдаланиш методикаси ҳақида фикр юритилган ва улар ёрдамида кимё тарихи курсини такомиллаштириш зарурлиги асосланган

Калит сўзлар: Кимё тарихи, интегротив, тарихийлик тамойили, стехиометрик қонунлар, кимёвий эволюция, синтез санъати

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАТЕРИАЛОВ ПО ИСТОРИИ ХИМИИ ДЛЯ УГЛУБЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

М. Нишанов, доцент Ферганского государственного университета

З. Холмирзаева, старший преподаватель кафедры методики точных и есиетвенных наук регионального центра переподготовки и повышения квалификации работников народного образования Наманганской области.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы использования материалов из истории химии для формирования и развития знаний студентов по химии, предоставлены методы изучения курса истории химии в ВУЗах и при помощи этих материалов организация курса по истории химии.

Ключевые слова: История химии, интегротив, историческая закономерность, стехиометрические законы, эволюция химии, искусство химии, синтез.

USING INFORMATION OF HISTORY OF CHEMISTRY, EFFECTIVE FACTORS OF GETTING KNOWLEDGE OF STUDENTS

M. Nishonov candidate of Fergana State University

Z. Holmirzayeva teacher of chair of methodology exact and natural subjects

Abstract: This article dissusses the history materials in higher education institutions and the need to improve the course of chemistry History.

Key vords: History of chemistry, prigciple of historieity, sterichiometric ia ws, chemical euolution, synthesis art.

“Қаллоб тарихчиларни сохта пул ясовчилардек қатл этиш керак.”- деган Сервантес [12] сўзлари бежиз эмас. Ўзбекистон Республикаси “Таълим тўғрисида”ги Қонунида ўқувчиларнинг миллий, маънавий ўзлигини англаши, замонавий фан ва техника воситаларидан самарали фойдаланиш усулларини билишлари, барча фанларни тўлиқ ўзлаштиришлари ҳамда келажакда етук касб-хунар эгаси бўлишлари ҳақида таъкидлаб ўтилган. [12]

Ўқувчиларнинг илм- фанни чуқур ўрганишларида фаннинг бугунги кун ривожланиши билан бир қаторда унинг тарихи ҳақидаги билимларни ўрганишлари уларни замонавий билимлар билан қуроллантиради ва ҳозирги замон кимёсини онгли равишда тушуниб олишларига ёрдам беради.

"Кимё тарихи" курси Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юр்தларининг кимё факультетларида ўқув предмети сифатида ўқув режага киритилган. "Кимё тарихи" фани кимё фанлари тизимида бирлаштирувчи (интегротив) роль ўйнаши керак. Ушбу курс табиий фанлар ва гуманитар фанлар ўртасидаги алоқаларни ўрнатиш учун мўлжалланган.

Талабалар билан ўтказилган суҳбатлар асосида биз ушбу курсни бўлажак мутахассислар катта қизиқиш билан ўрганадилар ва ўрганилган билимлар фанни ривожига ўз хиссасини қўшади деган хулосага келдик.

Ушбу курс бўйича тавсия этилган дарслик ва қўлланмаларда кимё фаннининг фан сифатида шаклланишида ўз хиссаларини қўшган мутафаккирлар, Ўзбекистон кимё фани ва саноатининг ўтмиши, ҳозирги замондаги ҳолати ва келажаги ҳақидаги илмий маълумотлар етарли даражада ёритилган эмас.

Дастлабки кимёвий тушунчалар оловнинг кашф этилиши билан бошланган. Натижада овқат пишириш, металлларни эритиш, сопол буюмлар тайёрлаш, шакарли моддаларни ачитиш ва косметик воситаларни тайёрлаш йўлга қўйилган. Косметик воситалардан ёзув юзага келмасидан олдинги даврлардаёқ фойдаланилган. Яқин шарқда косметикадан фойдаланиш шахсий гигиенанинг асосий қисми бўлган. Мисрликлар танасининг озодалиги ва чиройли бўлишига алоҳида эътибор қаратишган. Бу ҳолат барча учун муҳим саналган. "Мой-тананинг дориси, деб ёзади фиръавн Аменхотеп- III (м.а. 1411-1375 йиллар), фиръавн Сети-I (э.а. 1313-1292 йиллар) ўз қўшинини косметик мойлар билан таъминланиши ҳақида махсус фармон ҳам чиқарган.[4]

Кимёвий билимлар тайёр ҳолда мавжуд эмас ва уларнинг бой захираси кимё соҳасида изланишлар олиб борган мутафаккирларимиз меҳнати эвазига тўпланганлиги тарихий ҳақиқатдир. Кимёвий тафаккурнинг шаклланиши тарихи мунозаларга бой жараён хисобланади. Мутафаккирларнинг яратувчанлик меҳнати ва фаннинг ривожланиш тарихи биз билишимиз зарур бўлган билимларнинг компенентидир. Бундай билимлар нафақат дунёқараш аҳамиятига эга, балки катта таълим- тарбиявий имкониятлар манбаъи ҳамдир. [5]

Талабалар учун кимё тарихи фақат янги далил ва маълумотлар манбаъи эмас, балки унинг кимё фани соҳаларини ўзлаштиришда асосий манбаъа бўлиб хизмат қилади. Кимё фанининг тарихи ўта мураккаб ва зиддиятли узоқ йўлни босиб ўтган. Чунки қўлга киритилган ҳар қандай ютуқлар замирида аламли маълумиятлар ва зафарли одимлар ётади. Муваффақиятлар ва камчиликларнинг замирида қизиқиш уйғотувчи ва танқидий фикр- мулоҳазаларга ундовчи сирли куч яширингандир.

Кимё тарихи ва у билан боғлиқ ўқув материаллари ушбу фанни фараз ва қарашлар, ғоя ва фикрларнинг тирик ҳамда мутассил янгиланиб ва ўзгариб борувчи жонли оқимидан иборат динамик жараён тарзида идрок этиш имконини беради.

Назаримда кимё таълими бакалаврлари ўқув режаси ва дастурлари ҳамда ўқув адабиётларига шундай маълумотларни киритиш фурсати етиб келган. Ўзбекистон президенти Ш.М.Мирзиёевнинг "...мактабларни чинакам маънавият ва маърифат, маданият ўчоғига айлантириш, "бешта ташаббус" лойиҳаларини амалга ошириш мақсадида интерактив усулларни қўллаган холда янги 2019/2020 ўқув йилидан бошлаб "Буюк аждодларимизга муносиб ворис бўлайлик" шиори остида" фан тўғарақларини ташкил этиш юзасидан қарор қабул қилишининг тағзаминида катта маъно бор албатта [1]

Донишманд ўзбек халқининг ҳикматлар олтин фондида ҳам пур маъно фикр иборалар кўплаб тўпланган. Шулардан бири –"Ҳар бир инсон фарзанди ўзининг етти пуштини билиши ҳам қарз ҳам фарздир" деган гап. Буни "Тарихни билишни ўзингдан бошла!" деб тушунмоқ керак.

Жаҳон тан олган адиблардан бири, буюк шоир Александр Сергеевич Пушкиннинг "Ўтмишга ҳурмат-ўқимишлиликнинг ёввойликдан фарқли бош жиҳатидир", деган ибораси бугунгача ўз қадр қимматини йўқотмаган. Таниқли саркарда, иккинчи жаҳон ташкилотчиларидан бири- Георгий Константинович Жуковнинг ён дафтарчасидаги "Кимки тарихга тўпонча ўқталса, уни келажак замбарақдан тўпга тутуди" [6] илк ёзувни ўқиш мумкин. Тарихни ўзгартирмасдан ўз холича қабул қилмоғимиз жоиздир.

Амалдаги ДТС лар ҳамда ўқув адабиётларида кимё тарихи ҳақида етарлича тўхталмаган талабалар билим олишларинг ўзига хос жиҳатлари кўп бўлиб, фикримзча улар орасида қуйидагилар айтилган даврда энг муҳим ва долзарб хисобланади:

1. Кимё таълими мазмунига тарихий материалларни кўпроқ сингдириш ҳамда мустақиллик йилларида кимё фани, саноати ва технологияси соҳаларида эришилган ютуқларни акс эттириш.
2. Таълим жараёнига кириб келаётган замонавий педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат элементлари ёрдамида тарихий маълумотлар билан талабаларни кўпроқ қуроллантириш.
3. Кимёвий билимларнинг узоқ тарихи ва уларнинг генезиси билан боғлиқ масалаларни ўқитишнинг барча ташкилий шакллари мазмунига тизимли тарзда сингдириш.
4. Кимё фани бўйича ўқув адабиётларининг янги авлодини илмий ва методик жиҳатдан таҳлил қилиш ҳамда бу ўқув предметининг маъруза матнларини такомиллаштириш ва уни педагогик жараёнга тадбиқ этиш масалаларига кўпроқ эътибор бериш кабилар.[7]

Кимё фанининг базавий жамғармаси қун сайин ортиб бораётганлиги учун кимё таълимида "ахборот ортиқчалиги" муаммоси пайдо бўлди. Нимани қанча қандай ўқитиш масаласи кимё методикасида янги қирра бўлди, Бунинг ечимини топиш мушқулдир. Боиси, кимё тарихи ва уни ўқитиш методикасидан стабил ва давлат тилида ёзилган дарсликнинг йўқлиги, олий таълимнинг кимё фани тармоқлари бўйича ДТСлари амалиётга янгидан жорий этилаётганлиги ва бошқа

бир қатор сабабларга кўра талабаларга кимё тарихи курсини ўқитишда янгича ёндошув зарурати келиб чиқди.

Бунда:

- ўқув материаллини атрофлича таҳлил қилиш;
- уларнинг муҳимлиги бўйича гуруҳларга ажратиш;
- кимёвий билимларни беришда уларнинг ҳаётий заруратига асосланиб таснифлаш;
- кимёнинг ишлаб-чиқариш ва жамият аъзолари учун фойда ёки зарарини одилона баҳолаш ҳамда кимёдан ҳайиқиш каби фикрларни камайтириш.
- Кимёвий саводхонликнинг оммавий кўламига эришувини таъминлаш учун узлуксиз таълимнинг олий таълим турида кимё тарихи курсини тубдан қайта кўриш каби талаблар қондирилиши лозимдир.

Кимё фанининг узок ва машаққатли тарихи билан боғлиқ материаллар ўқув тарбия жараёнида етарли даражада акс эттирилмаётганлиги туфайли уни ўқитишда тарихийлик тамойилларига жиддий эътибор қаратиш лозимлиги сезилмоқда. Афсуски, кимё ўқув адабиётлари ва амалдаги маъруза матнлари бу борада талабаларга талаб даражасида маълумот бера олмаяпти⁷.

Шунинг учун ҳам Университетлар бакалаврларга “кимё тарихи” курсида бу масалага муносабатни ўзгартиришга тўғри келади. Талаба кейинги курсларда фанларни ўзлаштиришларида тарихийлик тамойилини кучайтиришга қийналмоқдалар. Боиси, уларга шу аснода ёрдам берадиган манбаларнинг камлиги, таянч олий маълумоти таркибида кимё тарихи билан боғлиқ билимларнинг озлиги, амалдаги дарслик ва ўқув қўлланмалари мазмунида тарихий ходиса ва воқеаларнинг ўта саёз берилганлиги, кимё фанидаги далилий ва назарий ҳамда экспериментал жамғарманинг салмоғи ортиши эвазига тарихий компонентларнинг сиқиб чиқарилаётганлиги кабилардир.

Замонавий кимё тарихан қисқа муддатда оддий ва мураккаб моддаларни ўрганиш борасида катта ютуқларни қўлга киритди. Бунда:

- асосий стехиометрик қонунлар кашф этилди;
- катта далилий жамғарма тўпланди;
- уларнинг таҳлили кучайди;
- Кимёвий эволюция ва тузилиш концепцияси термодинамика ва кинетика негизда шарҳланди;
- Кимёвий боғланиш ва моддаларнинг табиати тўғрисида янги тасаввурлар шаклланди.
- синтез санъати пайдо бўлди;
- кимёвий прогрессия ва регрессия қонуниятлари очилди;
- ва ниҳоят, инсоният ҳаётига кимёвий аралашув кучайди.

Кимё фанининг ишлаб-чиқаришга юз буруши сунъий ва синтетик моддалар сонини орттирди, оқибатда қудратли технология шаклланди.

Даврий қонуннинг кашфиётчиси, таниқли рус кимёгари Д.И.Менделеев ўз вақтида “Тажриба- табиатни сўроқ қилиш санъатидир” дган ўринли гап айтган эди. Буюк истеъдод соҳиби, машҳур инглиз кимёгар ва физиги Майкл Фарадей эркин фтор олишга 50 йил уринган ва бу олим урдасидан чиқа олмаган биттагина холат

бўлган. Бу ишни уddалаган ёш француз кимёгари Анри Муассан 1906 йилда кимё бўйича Нобель мукофатига сазовар бўлган эди. [9]

1. Ўта мураккаб табиий ва физиологик фаол моддалар, масалан , стрихнин, холестерин, кортизон, хлорофилл «а» ва «б» турли аминокислоталар ва антибиотикларни лаборатория шароитида синтез қилиш эвазига «кимёвий синтез ишларини санъат даражасига кўтарган» америкалик кимёгар Роберт Вудворд ҳам Нобель мукофатига ҳақли равишда лойиқ деб топилган. (1965 йил) [10]

2. Италиялик фан тарихчиси Микели Вжуа ўзининг фундаментал асарида бундай муваффақияларни “модданинг бўйсундирилиши” деган лўнда ва ўринли ибора билан атаганди. Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш лозимки, Р.Вудворд, Д.Бартон, Г.Браун, Г.Виттиг, М.Шемякин каби моҳир эксперементатор олимларнинг захматли меҳнати эвазига органик синтез санъат даражасида мақсадга йўналтирилган “йирик блокчи қурилиш” соҳасига айланди. [2]

Хулоса қилиб айтганда, кимё тарихини яхши ўрганмасдан туриб замонавий билимларни эгаллаш бир ёқламалик ҳисобланади. Кимё нинг тарихидаги узоқ ва машаққатли, омадли ва омадсиз, самарали ва натижасиз меҳнат тарих тарозисида одилон ва ва холис баҳоланмоғи ҳамда кўп минглаб изланувчи, тадқиқотчи, қизиқувчи ва шунчаки эрмак учун бу фан тарихида ўз номларини қолдирган ҳамда бундай узоқ тарихга эга бўлган фаннинг “бешигини тебратган” фидойиларнинг ҳақ хурмати кимё таълими ва тарбиясини тарихийлик тамойилига итоат этган холда ташкил этиш кар ҳам фарздир. Узлуксиз кимё таълими қатнашчилари учун кимё тарихидан давлат тилидаги ўқув адабиётларини яратиш ва унга юртимиз номи ва унинг алломалари номи билан боғлиқ маълумот ва материалларни киритиш ҳамда тарихга холис ва уринли тузатишлар киритиш мақсадга мувофиқ иш бўлади деб ўйлаймиз.

References:

1. O'zbekiston respublikasi prezidenti SH.M.Mirziyoev huzurida kengaytirilgan tarzda o'tkazilgan 34- sonli yig'ilishi.
2. Djua M. Istoriya ximii.-M.: "Mir"1975.- S 298.
3. Maxmud Pirimqulov, Rixsivoy Ziyaev, Baxrom Akbarov, Umarjon Xaydarov "Biz bilgan va bilmagan dunyo" T-2011 yil.206_b, 3-b
4. Maktabda kimyo. Ma'naviy-ma'rifiy, ta'limiy jurnal. Toshkent 6(57)-son, 2013 yil 7-b
5. Raxmatullaev N.G'., Omonov X.T., Mirkomilov SH.M. Kimyo o'qitish metodikasi. Universitetlar va pedagogika oliy o'quv yurtlari uchun darslik.-T "Iqtisod-Moliya", 2013. 9-b
6. Omono H.T., Mirvohidov M.N. Kimyoviy tafakkurning genezisi va tarixiy taraqqiyoti. T.. 1993. 3-b
7. Zamonaviy ta'lim 2015. 12. Rajabov X.M. Tarixiy ma'lumotlardan foydalanish-kimyo fani o'qituvchilari malakasini oshirishning sifat va samaradorlik omili.
8. Maktabda kimyo. Ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy jurnal 2014 yil 5

9. Tyutyunnik V.M. Laureati Nobelskoy premi po ximii 1901-1917 gg.-Tambov: Izd-vo Tambovkogo filiala Moskovskogo instituta kulturi 1989
10. Gabrielyan O.S. Ostroumov I.G. Ximiya. Posobie dlya shkolnikov sratshix klassov i plstupayushix v vuzi.-M.: «Drofa» 2004-S17
11. Gabrielyan O.S. Ostroumov I.G. Ximiya. Posobie dlya shkolnikov sratshix klassov i plstupayushix v vuzi.-M.: «Drofa» 2004-S17
12. Nurali Qobil. Buyuk Turon amiri yohud aql va qilich T: "IJOD-PRESS"-2015_480 b, 3-b

МУНДАРИЖА

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ

01.00.00

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ НАУКИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

- 1 Асимптотическая минимаксность линейно-ядерных оценок функции распределения
Абдушукуров, А. А, Муминов А.Л..... 3
- 2 Trajectories of quadratic operators which map I_2 to itself
Juraev I.T..... 10
- 3 Maple tizimida parabolik turdagi xususiy hosilali differensial tenglama uchun aralash masalani to'rt usulida yechish
G.A.Nazarova, Z.O. Arziqulov..... 19
- 4 Краевая задача для уравнения четвертого порядка с сингулярным коэффициентом в прямоугольнике
Уринов А.К, Азизов М.С..... 26

КИМЁ ФАНЛАРИ

02.00.00

ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

CHEMICAL SCIENCES

- 5 Охытропис *Rosea* о'симлигининг Efir Moylari Tarkibi
Sulaymonov Sh, Abdullayev Sh, Qoraboyeva B..... 38
- 6 Уйғунлаштирилган ярим даврий усулда натрий карбоксиметилцеллюлоза олиш
Сайпиев Т.С, Абдуллаев А.М..... 42

БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

03.00.00

БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

BIOLOGICAL SCIENCES

- 7 Фарғона водийсида тарқалган дўлана (*grataegus* L.) ўсимлигининг микромицетлари ва касалликлари
Абдуразақов А.А, Юсуфжон Ғ. Ш..... 50
- 8 Анатомическое строение ассимилирующих органов *eruca sativa* mill.
(сем. brassicaceae) при интродукции в Сурхандарьинской области
Муқимов Б.Б..... 56
- 9 Энергетический потенциал гумуса сероземов
Юлдашев Г, Хайдаров. М..... 62
- 10 Регуляция влияние 6"-п-кумароилпрунина на энергетической функции митохондрий с ионами кальция
Мамажанов М 67
- 11 Ғўзанинг *El-Salvador* ёввойи шаклида морфобиологик ва қимматли хўжалик белгиларини назорат қилувчи номзод генларни аниқлаш
Комилов Д.Ж., Бахрутдинова Н.З., Орипова Б.Б. , Кушанов Ф.Н..... 72

05.00.00 **ТЕХНИКА ФАНЛАРИ**
ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ
TECHNICAL SCIENCES

- 12 Robotni harakatini amalga oshiruvchi arduino platformasi
Abdullayeva Sh.I..... 79
- 13 Ахборот хавфсизлигига бўладиган таҳдидлар ва уларнинг таҳлили
Ғаниева Ш.Н, Азимжонов У.А., И.А. Қосимов..... 84

07.00.00 **ТАРИХ ФАНЛАРИ**
ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ
HISTORICAL SCIENCES

- 14 Давлат–тарихий-маданий анъаналар ташувчиси сифатида
Жўраев А.Т..... 89

09.00.00 **ФАЛСАФА ФАНЛАРИ**
ФИЛОСОФИК ИЛМ НАУКИ
PHILOSOPHICAL SCIENCES

- 15 Ma'kurani tahlil etishning o'ziga xosligi
Mamatov O.V..... 95
- 16 Кечиримлилик: фалсафий-ирфоний таҳлил
Исақова З.Р..... 99
- 17 Инсон тақдирини англашдаги диний-фалсафий қарашлар ривожини
Мадримов Ж.Б..... 107
- 18 Сўфийлик таълимоти ривожини Азизиддин Насафий илмий меросининг ўрни
Маматов М.А..... 116
- 19 Жамиятимиз янги тараққиёт босқичини хотин-қизларнинг инновацион
(тадбиркорликка йўналтирилган) фаоллиги
Ғаниев Б.С..... 122
- 20 Huquqiy munosabatlarning ma'naviy jihatlari
Sultonov A.X 129
- 21 Таълим-тарбия – тараққиёт пойдевори: ижтимоий-фалсафий талқин
Амирхўжаев Ш.Қ..... 135

10.00.00 **ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ**
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PHILOLOGICAL SCIENCES

- 22 Ўзбек тилида антоним-синоним муносабатлар (“Ҳибатул ҳақойиқ” асари
лексикаси мисолида)
Сайидирахимова Н.С..... 142
- 23 Matn birliklari
Omonov A 147
- 24 Муаллиф ва таржимон ўртасидаги руҳий ўхшашликлар ва таржима сифати
Будикова М.Х..... 151

25	Ўзбек тилидан инглиз тилига бадий таржиманинг лингвомаданий таҳлили (Абдулла Қаҳҳорнинг “Анор” ҳикояси таржимаси мисолида) Досбаева Н.Т.....	157
26	Дейктик белгили сегмент қурилмалар прагматикаси Умурзоқова М.Э.....	163
27	“Минг бир қиёфа” романида замонавий аёл муаммоси Азизов Н.Н.....	168
28	Николас Роу ижодида “Амир Темур” тасвири Бобаханов М.Я, Турсунов А.Х.....	172
29	Ҳозирги ўзбек шеъриятида исёнкор руҳ ғоялари Тажибаева Д.....	177
30	Янги тушунчаларни ифодалаш усуллари Лазиза С.Х.....	182
31	Туркий халқлар адабиётида навоий анъаналари Рузибоев Т.....	186
32	Лисоний шахс типларини ажратиш принциплари Ниязова Д.Х.....	193
33	Источниковедческий анализ тазкире “Канз аль-куттаб” Ас-Саалиби Сулаймонова Х.М.....	196
34	Chet til ta`limda madaniyatlararo tafovut masalalari Abduqodirov U.N.....	201
35	Психо-аналитик тасвирнинг миллий колорит яратишдаги аҳамияти Мардонова Л.У.....	207
36	Метонимия асосидаги иборалар Қўчқарова О.А.....	211
37	Национально-культурная специфика английских и русских слов Джуманазарова З.....	215
38	Сухайлий шеъриятининг жанр хусиятлари Болтабоева О.Ю.....	219
39	Ижтимоий тармоқ контентни тижоратлаштириш воситаси сифатида Бекназаров К.Т.....	223

13.00.00

ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES

40	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzini shakllantirishda sayyohlik va turizmni ahamiyti Boltaboyev N.N.....	231
41	Jismoniy tarbiya tizimida sog'lom turmush tarzini shakllantirish usullari Azizov N.N, Azizov M.M.....	236
42	Sports lesson - time requirement Mikheeva A.....	240

43	Талабаларнинг ижодий фаолиятларини шакллантириш омиллари Умаров Қ.Б, Усманова Н.Қ.....	245
44	Qizlar jamoalari bilan ishlaydigan murabbiylar faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari Azizova R.I.....	249
45	Метод shadowing в обучении языкам Жалолов Ш.....	252
46	Yosh avlodni barkamol qilib tarbiyalashda harakatli o'yinlarning ahamiyati Ismoilov T, Ismoilov G'.....	257
47	How to develop listening skills for students Nazarova Y.X.....	262
48	Мактабгача таълимда ахборот технологиясидан фойдаланишнинг назарий таҳлили Ботирова З.А.....	266
49	Ўқув жараёнида “бумеранг” методидан фойдаланишда вужудга келадиган муаммолар ва уларни олдини олиш йўллари Отамирзаев О.У, Зокирова Д.Н.....	270
50	Формирование лексических навыков в английском языке в средних школах Ботирова З.Х.....	274
51	Mavhum (abstrakt) san'atning miya faoliyati va tarbiya bilan o'zaro bog'liqligi Isafov A.A.....	279
52	Физика ўқитувчисининг таълимга Инновацион ёндашуви Бекназарова З.Ф.....	282
53	Бўлажак ўқитувчиларнинг мустақил фикрлаш маданиятини ривожлантириш моделини такомиллаштириш Қамбаров М.М.....	286
54	Характерида истерик белгилар бўлган болалар тоифалари ва уларни ўқитиш Хусанов А.А.....	293
55	Boshlang'ich ta'limda innovatsiyaning ro'li Махмудова Н.А.....	298
56	Malakali gandbolchilarning musobaqa faoliyatini o'rganish Azizov S.V.....	302
57	Таълимда ижодий ўйинлар Тажибоева Г.М.....	306
58	Мактабгача таълимда ривожланиш марказларини ташкил этиш муаммоларига доир Ўринова Ф.Ў.....	311
59	Тадбиркорлик фаолиятида умумахлоқий меъёрларнинг ўрни Эргашева Ф.И.....	316
60	Особенности преподавания математики гуманитариям Устаджалилова Х, А.....	321
61	Талабаларнинг ҳуқуқий компетентлигини ривожлантириш технологиялари Тилеуов Э.М.....	326

62	О'quvchi-yoshlarni faollik asosida ijtimoiy hayotga tayyorlash masalalari Abdullayeva N, Rahmonova Z.....	332
63	Оилада болаларнинг ижтимоий- ахлоқий сифатларини шакллантириш омиллари Ортиқова З.Н.....	335
64	Эффективность модели управления развитием международного сотрудничества высшего образовательного учреждения Юнусов Ш.Т.....	338
65	Alternative assessment as a means to develop study skills in esp classes in higher educational settings Kuchkarova Yana.....	343
66	Интеллектуальные компьютерные игры – как способ улучшения учебы детей Нажмиддинова Х.Ё.....	348
67	Кимё тарихи маълумотларидан фойдаланиш талабалар билим олишининг сифат ва самарадорлик омили Нишонов М, Холмирзаева З.....	351
68	Малака ошириш жараёнида информатика ўқитувчиларини ижодий тафаккурини ривожлантириш механизми Ахмедова Ш.....	356
69	Кластер ёндашуви асосида минтақавий таълим тизимини бошқариш Тоштемирова С.А.....	361
70	Олий таълим муассасаларида математикадан замонавий ўқув машғулотларини ташқил этиш – таълим жараёнидаги инновацион технологиялардан бири Зулфихаров И.М., Ўринов Б.О.....	367
71	Бўлажак тарбиячиларда ижодкорлик сифатларини ривожлантириш Қодирова З.....	371